

видання різних спільнот, які вийшли з міллеритського руху, а також журнал «Вартова Башта», яку Чарльз Рассел почав видавати у липні того року, помістили замітки про смерть людини, яка відіграла значну роль у становленні їхніх релігійних поглядів [3; 4].

Не зважаючи на певну мінливість поглядів Сторрса у різні періоди його життя, віра у несвідомий стан померлих, та ідея, що нерозкаяних грішників очікує вічна смерть, а не вічні муки у пеклі – були наріжним каменем його переконань, яким він твердо сповідував до кінця життя.

Список використаних джерел:

1. Storrs G. Six Sermons on the Inquiry Is There Immortality in Sin and Suffering?. New York : Bible Examiner, 1855. 168 p.
2. Land G. Historical Dictionary of the Seventh-Day Adventists. Toronto, Oxford : Scarecrow Press, 2005. 419 p.
3. Let Us Compare Scripture With Scripture. *The Watchtower Announcing Jehovah's Kingdom*. 2006. Vol. 127, no. 16. P. 12–15.
4. Working in the "Field"–Before the Harvest. *The Watchtower Announcing Jehovah's Kingdom*. 2000. Vol. 121, no. 20. P. 25–30.

УДК 111.12

**Одинець О.А., аспірантка спеціальності 033 Філософія
Науковий керівник: Шабанова Ю.О., д-р. філос.н., професор кафедри філософії і педагогіки**

(Національний технічний університет «Дніпровська політехніка», м. Дніпро, Україна)

ПОНЯТТЯ ЗДОРОВ'Я В ІСТОРИКО-ФІЛОСОФСЬКІЙ ЕКСПЛІКАЦІЇ

Поняття здоров'я перш за все асоціюється з медичним виміром. Однак сучасна медицина, що покликана долати хвороби та покращуючи життя людини, незважаючи на свої безперечні досягнення, є лише симптоматичною, що призводить до формування тривалих хронічних захворювань, зниження загального стану здоров'я націй та народженню ослабленого потомства. Крім того, маніпулятивний вплив фарміндустрії, розвиток вузькопрофільної медичної спеціалізації призводить до втрати сучасною медициною розуміння людини цілісної, а з тим й цілісного підходу до питання здоров'я. Руйнування екології, експерименти у сфері генної інженерії та нейропсихології здатні призвести до неможливості природного розвитку особистості та навіть до можливого виродження людства як виду.

Причина цих кризових явищ, на наш погляд, криється у відмові людини від усвідомленої відповідальності за своє здоров'я через втрату розуміння цілісності та єдності як у собі, так і єдності з планетарною (і надпланетарними) системами. Тому питання здоров'я потребує філософського осмислення сутності наданої проблематики, не обмежуючись суто медичним поглядом. В зв'язку з тим, метою наданого дослідження є філософський аналіз феномену здоров'я.

Філософія містить можливості осмислити людину як цілісність та відновити розуміння здоров'я як її гармонійний стан. Так, в дослідницькій площині до питання феномену здоров'я звертались такі вітчизняні дослідники як О.С. Біланов, В.М. Копа, Т.М. Поплавська, Т.М. Шушунова, залучаючи антропологічний, гносеологічний, аксіологічний підходи до його осмислення. «Саме вони [філософи] звернули увагу широкого загалу на споживче і навіть хижацьке ставлення людства до багатств Природи, на забуття людством морального обов'язку перед нею, на відмову від відповідальності за долі світу, і, як наслідок – підрив основ власного існування. – зазначає Т. Н. Поплавська,

– Так проблема здоров'я, з суто фізичної, медичної стала проблемою філософської, соціологічної, етичної, економічної, політичної, демографічної і навіть загальнокультурної та геополітичної, де центральним пунктом оцінки стає співвідношення суцього та належного» [1. С. 116].

Етимологія слова «здоров'я» полягає в його давньослов'янській версії «sъdorvъ», як утворене з компонентів съ-, спорідненого з інд. su- «добрий», і *dorv-, пов'язаного чергуванням голосних з dervo «дерево», «подібний до дерева» [2]. Той самий корінь містить слово «здоров'я» в багатьох проявах слов'янських мов. Однак якщо розглядати «бути подібно до дерева» не буквально, а метафорично, то символ «дерева» означає символ життя, розвитку та еволюції [3. С. 345]. Англійський етимологічний словник показує, що слово «здоров'я» - health, бере основу від протонімецького hailitho - «цілий» [4], то саме значення має і німецьке слово «gesundheit», але з посиленням на корінь «sunto» (з вищим ступенем suento-) енергійний, сонячний, святий [5]. Корінь «sunto-» у значенні «святий» повертає нас до англійського слова «holy», німецького «heilig», скандинавського «heill» і до давньоанглійського його значення «whole» – цілий. Таким чином, етимологія слова «здоров'я» в різних мовах світу символічно або буквально означає цілісність, енергійність, святість, життя, життєві сили, еволюцію життя, космічну цілісність.

Виходячи з цього «холізм», «холістичний», що походить від грецької ὅλος «цілий, цілісний», етимологічно є найближчим саме до поняття здоров'я.

Досліджуючи сучасне значення поняття «здоров'я» ми виявляємо такі визначення ВООЗ, відповідно якого здоров'я є станом «повного фізичного, душевного та соціального добробуту, а не лише відсутністю хвороб та фізичних дефектів» [6., С. 100].

Питання здоров'я цікавило філософів з античних часів. Платон, використовує поняття здоров'я, пов'язуючи його з поняттям благо. Згідно з піфагорійцями, мудра людина не ставиться зневажливо до здоров'я; вона вважає тіло найголовнішим об'єктом уваги, але керує їм заради користі душі. Заклик Піфагора однаковою мірою піклуватися і про тіло, і про душу – це, по суті, заклик до самовдосконалення. У добу європейського Середньовіччя на формування поняття здоров'я значно вплинуло християнство та відповідні церковні інституції. Хвороба оголошувалася проявом гріха, а здоров'я – божої милістю.

В епоху Відродження стали застосовувати нові емпіричні методи у підході до здоров'я та захворювань. Ренесансний гуманіст Джованні Піко делла Мірандола, переконаний, що здоров'я пов'язане з гармонією між тілом і душею. Філософія здоров'я в добу Відродження охоплює етичні питання, такі як взаємозв'язок між лікарем та пацієнтом, питання права на отримання медичної допомоги та соціальні питання щодо ролі держави в охороні здоров'я населення. У період промислової революції здоров'я стало економічною категорією, яка мала забезпечувати хороший стан та працездатність і скорочувати кількість втрачених робочих днів через хворобу працівників.

У сучасній науці здоров'я людини розглядається комплексно, системно, враховуючи внутрішні чинники, такі як стан душі, гармонія думок та емоцій, а також фактори спадковості та імунітету; зовнішні чинники (біотичні, екологічні, соціальні), виділяючи три складових здоров'я: фізичний, психічний та соціальний. Останні десятиліття активно розвивається теорія салютогенезу (від лат. «salutis» - здоров'я) запропонована американським медичним соціологом Аароном Антоновським (1993), згідно з поглядами якого, здоров'я розглядається як рух у континуумі по осі між повним нездоров'ям і повним здоров'ям, що виникає під дією 3 типів факторів: тілесних, душевних (психологічних) та духовних [7].

На нашу думку, продуктивним поглядом на вивчення феномену здоров'я є причинно-системний підхід, відповідно якому здоров'я можна вважати духовно детермінованим станом, що динамічно розвивається, та перебуває у врівноваженні внутрішнього досвіду людини і її смислового завдання на певному етапі розвитку, що

призводить до гармонійного прояву людини в соціальному середовищі, і як наслідок до збалансованого гомеостазу фізичного тіла.

Поняття здоров'я в філософії не є незмінною константою, а представляє діалектичне становлення взаємозв'язку тілесного, душевного та духовного способів буття людини. Сучасний підхід до здоров'я включає його динамічний прояв, духовну детермінацію та найбільш наближається до його визначення цілісності.

Список використаних джерел:

1. Поплавська Т. Н. Філософія здоров'я в контексте холістичної парадигми. Наукове пізнання: методологія та технологія, 1(42). Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського, 2019. С.110-117
2. Етимологічний словник української мови: В 7 т. / АН УРСР. Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні; Редкол. О. С. Мельничук (головний ред.) та ін. — К.: Наук. думка, 1985. Т. 2: 572 с
3. Cirlot J. E. A Dictionary of Symbols: Revised and Expanded Edition, 2021. 419p. Onlain etymology dictionary. updated on December 15, 2018. Douglas Harper -URL: <https://www.etymonline.com/word/health>.
4. Etymologisches Wörterbuch des Deutschen (1993), digitalisierte und von Wolfgang Pfeifer überarbeitete Version im Digitalen Wörterbuch der deutschen Sprache, Gesundheit“, in: Wolfgang Pfeifer et al., <https://www.dwds.de/wb/etymwb/Gesundheit>, abgerufen am 18.12.2022.
5. Преамбула до Конституції Всесвітньої організації охорони здоров'я, затверджена на Міжнародній конференції з питань охорони здоров'я, Нью-Йорк, 19-22 червня 1946 року; №. 2, С. 100.
6. Antonovsky A. , The salutogenic model as a theory to guide health promotion, Health Promotion International, Volume 11, Issue 1, March 1996, Pages 11–18, <https://doi.org/10.1093/heapro/11.1.11>

УДК 37.012:372

Шабанова Ю.О., д-р.філос.н., проф., професор кафедри філософії і педагогіки
Павлюченко К.О., магістрантка спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки
(*Національний технічний університет «Дніпровська політехніка», м. Дніпро, Україна*)

ДЕМОКРАТИЧНЕ СПІЛКУВАННЯ В ПЕДАГОГІЦІ, ЯК СКЛАДОВА УСПІШНОГО НАВЧАННЯ

Спілкування для людей має велике значення. Як говорив давньогрецький філософ Сократ: « Заговори, щоб я тебе побачив ». Я вважаю, що через слова та речення, стиль спілкування людини, можна відкрити для себе особистість співрозмовника. В педагогічній практиці існує декілька стилів спілкування. В даній роботі ми розглянемо демократичний стиль, який вважається найбільш толерантним та дає найкращі результати в навчанні.

Дослідження цього питання є вкрай актуальним для сьогодення. З розвитком Інтернету, соціальних мереж, під час карантинів (COVID-19), війни, яка зараз триває через напад росії на Україну, онлайн - уроків, прослідковується зниження мотивації учнів до навчання. Задля того, щоб допомогти дітям зацікавитися предметом та не заблокувати їм бажання навчатися через неправильно подану інформацію, бажано обрати відповідний варіант спілкування та взаємодії з учнями. Найкращим способом є демократичне спілкування.

В сучасному освітньому просторі, демократичний стиль спілкування активно вивчають та досліджують вітчизняні та зарубіжні науковці.

Матеріали XIII Міжнародної науково-технічної конференції аспірантів та молодих вчених «Наукова весна» 2023